

ВПЛИВ НАВЧАННЯ НА ПРОГРАМАХ МІЖНАРОДНОГО ОБМІНУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТІВ

Глобальні зміни, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності суспільства, також впливають і на освіту. Вимоги роботодавців до випускників постійно трансформуються, рівень конкуренції зростає, тому університети сьогодні мають не лише забезпечувати студентів актуальними знаннями, але й допомагати майбутнім випускникам отримувати навички свідомого проектування кар'єри шляхом сприяння формуванню професійної ідентичності [6].

Професійна ідентичність – це динамічна система, яка формується у процесі професійної освіти та активного розвитку професійної компетентності і впливає на ціннісно-смыслову сферу і удосконалення професійної майстерності майбутнього спеціаліста [3]. Сформованість професійної ідентичності студентів впливає на позитивне ставлення до професії і мотивацію до участі у додаткових проектах і програмах [2].

Існують наступні фактори формування професійної ідентичності: індивідуально-особистісні (розуміння власних ціннісних орієнтацій, психологічних характеристик, уявлення про внутрішні і зовнішні можливості, наприклад, можливість побудови глобальної кар'єри (global career), мотивація, усвідомленість професійного вибору); освітні (якість освітніх програм, їх практична спрямованість, відповідність реальним вимогам професійної діяльності); соціально-професійні (сформованість професійної спільноти та культури, рівень заробітної плати та соціальні гарантії) [1].

Проаналізувавши лонгitudне дослідження випускників програм обміну за 50 років, можна дослідити вплив навчання на формування професійної ідентичності та кар'єрну реалізацію.

Більшість студентів, які навчались за кордоном, зазначили, що цей період суттєво вплинув на їх майбутню кар'єру. 55% пояснювали свій подальший вибір або зміну кар'єрного напрямку саме досвідом, отриманим

завдяки освіті за кордоном [5]. Наприклад, 80% учасники обмінів відчули підвищення інтересу до академічного навчання [4] і на 20% частіше приймали рішення продовжити навчання в аспірантурі, ніж їх колеги без відповідного досвіду. Цей результат свідчить про те, що у більшості студентів саме обмін став рушійною силою у формуванні напрямлення професійної траєкторії, а отже сприяв кращому розумінню себе та самоідентифікації.

Значна частина випускників програм обміну, а саме 84%, засвідчили, що досвід навчання за кордоном дозволив їм придбати набір навичок, що вплинув на їх кар'єрний шлях.

На додаток до суттєвого впливу навчання за кордоном на зміну кар'єрних планів та розвитку навичок, багато респондентів зазначали, що обмін допоміг їм побудувати відносини з представниками різних країн, які переросли у професійні контакти, що в подальшому могли сприяти кар'єрному розвитку. Таким чином, завдяки навчанню студенти ставали частиною професійної спільноти на глобальному рівні, що є важливою складовою соціально-професійного фактору формування професійної ідентичності.

Також міжнародний обмін вплинув на індивідуально-особистісний фактор, а саме на психологічну зрілість учасників, адже 96% усіх респондентів зауважили, що досвід сприяв підвищенню впевненості у собі [5].

Таким чином, можна зробити висновок, що навчання за кордоном сприяє формуванню професійної ідентичності студентів за рахунок впливу на індивідуально-особистісний та соціально-професійний фактори. І одним зі шляхів розвитку професійної ідентичності є надання можливості студентам брати участь у міжнародних обмінах відповідно до спеціальності.

Список використаних джерел

1. Аведикова О. Н. Факторы формирования профессиональной идентичности / О. Н. Аведикова, А. М. Шаповалова. // Гуманитарий Юга России. – 2016. – №5.
2. Становление профессиональной идентичности студентов в процессе "горизонтального обучения" / [О. А. Браун, И. Ю. Рассохина, Е. В. Аршинова та ін.]. // Профессиональное образование в России и за рубежом. – 2019. – №4. – С. 24–32.

3. Троян Г. В. Поняття професійної ідентичності майбутнього вчителя у вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних розвідках / Г. В. Троян. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2018. – С. 407–411.
4. Dwyer, M. M., & Peters, C. K. (2004). The benefits of study abroad. *Transitions abroad*, 37(5), 56-58.
5. Mohajeri Norris, E., & Gillespie, J. (2009). How study abroad shapes global careers: Evidence from the United States. *Journal of studies in International Education*, 13(3), 382-397.
6. Tan, C. P., Van der Molen, H. T., & Schmidt, H. G. (2017). A measure of professional identity development for professional education, studies in higher education. *A Measure of Professional Identity Development for Professional Education, Studies in Higher Education*, 42(8), 1504–1519. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1111322>